

Atpūšoties Jūrmalas pilsētā pie jūras, izmantojiet iespēju iepazīties ar Ragakāpas dabas parku! Tas atrodas Rīgas līča piekrastē starp Bulduriem un Lielupes grīvu. Ragakāpas dabas parks ir īpaši aizsargājama dabas teritorija, kas izveidota, lai saglabātu ar vecu priežu mežu apaugušās kāpas un dabas daudzveidību jūras piekrastē. Ragakāpa ir valsts aizsardzībā kopš 1962. gada. 2004. gadā tika apstiprināts Ragakāpas dabas parka dabas aizsardzības plāns, ko izstrādāja Latvijas Dabas fonda speciālisti. Dabas parka platība ir 150 hektāri.

Ragakāpas vēsture ir neparasta un saistīta ar Lielupes plūduma maiņu. Līdz 18. gadsimta sākumam Lielupe ietecēja Daugavā. Tagadējās grīvas vietā bija smilšainu kāpu valnis. Daugava savukārt ieplūda jūrā pa tagadējo Vecdaugavu, un tās grīva bija pie Vecāķiem. No 1755. līdz 1757. gadam Lielupe izlauza savu pašreizējo gultni līdz jūrai. Pie Lielupes jaunās grīvas izveidojās viena no augstākajām kāpām Latvijā – Ragakāpa. Tā ir 12 – 17 metru augsta, 800 m gara un 100 m plata. Kāpa ir asimetriska, vērsta ZR – DA virzienā. Dabas parkā redzamas arī zemākas, aprimušas, ar mežu klātas dažāda vecuma un formas jūrmalas kāpas. Tās liecina par šeit notikušo cīņu starp smiltājiem un mežu.

Melnā dzilna

Dabas parka nemitīgi mainīgā ekosistēma ir daudzu retu sugu patvērumš. Tajā konstatēti septiņi Eiropas Savienībā aizsargājami biotopi. No tiem nozīmīgākās ir embrionālās kāpas, baltās kāpas, mežainās jūrmalas kāpas un dabiski attīstījušies, veci skujkoku meži. Dabas parkā konstatētas 8 īpaši aizsargājamas augu, 8 kukaiņu, viena sēņu, 4 putnu sugas. Šo vērtību dēļ ir ierosināts Ragakāpas dabas parku iekļaut Eiropas Savienības aizsargājamo dabas teritoriju tīklā NATURA 2000.

Dabas taka

Iepazīsimies ar Ragakāpas dabas parka ainavām un to iemītniekiem!

Ļoti nozīmīgs sauszemes biotops ir **pludmale jeb liedags**. Šeit sastopami augi, kas spēj augt iesālā augsnē, piemēram, kālija sālszāle *Salsola kali*, Baltijas šķēpene *Cakile baltica* un jūrmalas balodene *Atriplex littoralis*. Pludmalē divspārņus medi jūrmalas smilšvabole *Cicindela maritima*. Šī suga ir iekļauta Latvijas Sarkanajā grāmatā.

Biezlapainā sālsvirza

Aptuveni 10 – 50 cm augstie smilšu pauguriņi pie pludmales ir **embrionālās kāpas** jeb kāpu aizmetņi. Arī šeit aug iesālās augsnes mīloši augi, piemēram, biezlapainā sālsvirza *Honckenya peploides*.

No embrionālajām kāpām ir attīstījušās **priekškāpas jeb baltās kāpas**. Te aug graudzāles, kas iztur ieputināšanu, – smiltāju kāpukviesis *Leymus arenarius*, smiltāju kāpuniedre *Ammophila arenaria*, arī čemurainā mauraga *Hieracium umbellatum*, dažādu sugu vītoli. Klajo kāpu smiltājos, meža malā un mežā ligzdo un barību meklē aizsargājama putns sila cīrulis *Lullula arborea*.

Lielajās vētrās viļņi nereti aizskalo embrionālās kāpas un priekškāpas, un nākamajā gadā to attīstība sākas no jauna. Dažas kāpas "izaug" lielas un vēlāk apaug ar mežu. Embrionālās kāpas un priekškāpas ir Eiropas Savienībā aizsargājami biotopi.

Baltijas šķēpene

Smiltāju kāpuniedre

Ragakāpas dabas parks

Miris koks -
retu sugu mājvieta

Lielā krāšņvabole

Lielāko daļu dabas parka teritorijas aizņem **priežu mežs**, kas klāj apriņķu kāpas un starpkāpu iepakas. Vietām sastopamas pat 265 gadus vecas priedes. Ļoti veci koki, miruši koki, dobumaini koki ir daudzu **aizsargājamo putnu un kukaiņu sugu** mājvieta. Vecu, saules apspīdētu priežu mizā dzīvo priežu sveķotājkoksngrauzis *Nothorbina punctata*. Lielā krāšņvabole *Chalcophora maraina* dzīvo zem vecu, nokaltušu, lielu priežu mizas. Nokaltušos kokos dzīvo arī skujkoku dižkoksngrauzis *Tragosoma depsarium*, taču tas ieviešas kokos apmēram 10 gadus pēc to nokalšanas. Šī vabole vienu koku var izmantot pat vairākus gadus desmitus. Pastāvīgs dabas parka teritorijas apdzīvotājs ir meža balodis *Columba oenas*. Tas dzīvo melnās dzilnās *Dryocopus martius* izkaltajos dobumos.

Vecajā priežu mežā ir neparasti bagāta **augu valsts**. Pret dienvidiem vērstās Ragakāpas nogāzes saulē sasilst, tās ir sausākas. Šeit aug sauli mīlošas augu sugas. Ziemeļu nogāzes ir ēnainas, mitrākas, piemērotākas sugām, kas aug ēnainās vietās.

Saulainās vietās dabas parka rietumdaļā krāšņi zied asinssārtā gerānija jeb gandrene *Geranium sanguineum*. Visu vasaru smaržo mazā māršila *Thymus serpyllum* violeto ziedu paklāji. Jūras tuvumā kāpu nogāzēs baltas kupenas veido baltās madaras *Galium mollugo* ziedi. Mežu dzelteni ziediem rotā pļavas nārbulis *Melampyrum pratense*. Vērigāks apmeklētājs pamanīs arī ziemeļu linnejas *Linnaea borealis* traušo ziedu zvanus.

Pļavas nārbulis

Asinssārtā gerānija

Ziemeļu linneja

Pamežā bieži sastopams parastais kadiķis *Juniperus communis* un parastais pilādzis *Sorbus aucuparia*. Dažviet ieviesušās Latvijas florai svešas sugas – vārpainā korinte *Amelanchier spicata*, spožā klintene *Cotoneaster lucidus*, kuru izplatību ir nepieciešams ierobežot.

Mazais māršils

Ikvienā gadalaikā Ragakāpas meži pārsteidz apmeklētāju ar krāšņām ainavām. Šeit ir izveidota 2 kilometrus gara **dabas taka**, kas savieno autostāvvietu pie 35. līnijas un autostāvvietu pie Brīvdabas muzeja. Taku veido koka laipas, stāvākajās vietās – kāpnes. Apmeklētājus gaida arī soliņi atpūtas vietās. Takā ir izvietoti stendi, kas sniedz informāciju par dabas daudzveidību, ainavu neparasto vēsturi, sastopamajiem augiem, dabiska veca priežu meža attīstību un kukaiņu atstātajām pēdām mežā. Nākotnē dabas parkā plānots izveidot plašāku taku tīklu un uzcelt skatu torni, no kura vienlaikus varētu redzēt gan Lielupi, gan jūru un kāpu mežu.

Dzeltenā celmušuša

Dižraibais dzenis

Vecs mežs

**Esiet laipni aicināti
atpūsties un mācīties
Ragakāpas dabas parkā!**

Noderīga informācija

Jūrmalas pilsēta, <http://www.jurmala.lv>

Jūrmalas pilsētas dome, tālr. 7093816,
<http://jpd.gov.lv>

Jūrmalas pilsētas domes
Vides aizsardzības nodaļa, tālr. 7093868, 7093982

Jūrmalas tūrisma informācijas centrs, tālr. 7147906

Dabas aizsardzības pārvalde, tālr. 7509545
<http://www.dap.gov.lv>

Ragakāpas dabas parks

Šī informācijas lapa ir sagatavota EK LIFE-Nature programmas atbalstītā projekta "Piekraustes biotopu aizsardzība un apsaimniekošana Latvijā" (LIFE2002NAT/LV/8498) ietvaros. Projekta mērķis ir Eiropas Savienībā aizsargājamo piekraustes biotopu saglabāšana Latvijā.

Projekta mājas lapa <http://piekraste.daba.lv/>

- Apzīmējumi**
- Informācijas stends
 - Plānotais skatu tornis
 - Muzejs
 - Autostāvvietā
 - Augu taka
 - Kukaiņu taka
 - Priežu taka
 - Plānota dabas taka
 - Dabas parka robeža

Teksts: Vija Znotiņa

Korektore: Anitra Pārupe

Foto: Vija Znotiņa, Juris Prikulis, Uģis Piterāns,
Aivars Petriņš, Rita Birziņa, Kārlis Kalvišķis

Kartes shēma: Mārtiņš Pētersons

Dizains: Linda Rūkite-Laiviņa

Druka: McAbols

© Latvijas Universitāte, 2005

